

Lista tematów do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego w Zespole Szkół Ekonomicznych w Starogardzie Gdańskim w roku szkolnym 2010/2011.

Literatura

1. Motyw franciszkański w literaturze. Przywołując właściwe przykłady, omów jego funkcję i sposób funkcjonowania w utworach różnych epok.
2. Portret sarmaty w literaturze baroku i oświecenia. Porównaj sposoby przedstawienia go, analizując wybrane przykłady.
3. Biografia jako tworzywo literackie. Omów na przykładzie analizy utworów wybranego pisarza.
4. Motyw wędrówki w literaturze. Omów temat, przywołując materiał literacki różnych epok.
5. Różne sposoby prezentowania konfliktu pokoleń w literaturze. Przedstaw, analizując wybrane utwory.
6. Wykaż wpływ tytułu i motto na interpretację wybranych utworów literackich.
7. Różne sposoby funkcjonowania postawy prometejskiej. Omów, analizując celowo dobrany materiał literacki.
8. Różne sposoby wykorzystania motywu szaleńca/szaleństwa w literaturze. Zanalizuj problem, odwołując się do przykładów.
9. Ukaż różnorodne portrety kobiet w literaturze wybranych epok.
10. Mitologiczne toposy w literaturze. Zaprezentuj ich funkcjonowanie na wybranych przykładach.
11. Ukaż różne sposoby ujęcia toposu miłości na wybranych przykładach.
12. Ukaż funkcje groteski w literaturze wybranych epok.
13. Rozważ problem wpływu literatury Tolkiena na kulturę XX wieku na przykładzie wybranych utworów.
14. Wskaż różne sposoby ujęcia toposu wsi na przykładzie wybranych utworów.
15. Ukaż różne sposoby funkcjonowania toposu arkadii w wybranych utworach literackich.
16. Ukaż sposób funkcjonowania motywów fantastycznych w wybranych utworach literackich.
17. Topos miłości rodzicielskiej w literaturze wybranych epok.
18. Na wybranych przykładach ukaż związki między baśniami, legendami i innymi przekazami ludowymi a literaturą fantastyczną.
19. Portret rycerza w literaturze dawnej i współczesnej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
20. Sposoby ukazywania miłości w literaturze dawnej. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych dzieł poetów epoki średniowiecza, renesansu i baroku.
21. Różne sposoby robienie kariery. Omów na podstawie wybranych utworów różnych epok.
22. Przedstaw świat polskiego emigranta, odwołując się do przykładów z literatury różnych epok.
23. Uzasadnij, że autorzy późniejszych epok nawiązują do literatury romantycznej. Omów temat na wybranych tekstach.
24. Odwołaj się do literatury faktu i omów jej znaczenie dla współczesnego odbiorcy.
25. Sposoby obrazowania totalitaryzmu w literaturze polskiej i obcej. Omów na wybranych przykładach.

26. Miasto jako przestrzeń życia człowieka. Omów na wybranych przykładach.
27. Słynne historie miłosne w literaturze polskiej i powszechnej. Omów na wybranych przykładach.
28. Motyw młodości w literaturze. Omów na wybranych przykładach z różnych epok literackich.
29. Obraz mieszczaństwa w literaturze XIX i XX wieku. Omów na wybranych utworach literackich.
30. Wpływ historii na losy bohaterów literackich. Omów na wybranych przykładach.
31. Różnorodność zachowań człowieka w sytuacjach ekstremalnych. Przedstaw postawy bohaterów tekstów literackich.
32. Twórcza i destrukcyjna siła miłości w życiu człowieka. Omów na wybranych przykładach losów bohaterów literackich.
33. Porównaj literackie obrazy małżeństw, odwołując się do wybranych przykładów.
34. Trudne pojęcie tolerancji. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z literatury.
35. Przedstaw różne drogi naprawy Rzeczypospolitej w literaturze różnych epok.
36. Różnorodne ujęcia motywu rodziny w literaturze. Analizując problem, odwołaj się do wybranych przykładów.
37. Dziecko jako bohater dzieła literackiego. Przedstaw sposoby ujęcia tego motywu na wybranych przykładach.
38. Zaprezentuj bohatera indywidualistę. Odwołaj się do wybranych utworów.
39. Zaprezentuj topos „teatrum mundi” w literaturze. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach.
40. Uzasadnij, że pisarze współcześni nawiązują do dorobku twórców dawnych epok. Odwołaj się do wybranych utworów.
41. Zaprezentuj różne obrazy społeczeństwa polskiego w epice XIX i XX wieku. Odnies się do wybranych utworów.
42. Zaprezentuj obraz współczesnego świata w poezji polskich poetów noblistów.
43. Motyw vanitas (marność) w literaturze antycznej, średniowiecznej i barokowej. Omów sposób przedstawiania i funkcjonowania motywu w wybranych utworach.
44. Portrety władców w literaturze. Scharakteryzuj różne postaci władców na przykładzie wybranych utworów różnych epok.
45. Małe formy prozatorskie i ich bohaterowie. Omów sposoby konstruowania świata przedstawionego w noweli na przykładzie wybranych utworów.
46. Różne postawy człowieka wobec „innego”, „obcego”. Omów problem tolerancji na wybranych przykładach utworów literackich.
47. Kat i ofiara. Rozważ ich relacje na przykładzie wybranych bohaterów z literatury współczesnej.
48. Uzasadnij, że twórcy różnych epok w swoich dziełach wyrażali troskę o losy Polski
49. i Polaków.
50. Biografia twórcy kluczem do interpretacji jego dzieł. Omów związki dzieła z życiem pisarza na wybranym przykładzie.
51. Różne ujęcia problemu władzy w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
52. Arkadia i inne krainy szczęścia w literaturze. Omów ich literackie wizje.
53. Omów drogę rozwoju wybranego gatunku literackiego na przestrzeni epok.
54. Udowodnij, że historia stanowi inspirację dla epoki XIX i XX w. Omów problem we wybranych przykładach.
55. Literacka zmiana warty – przedstaw polemiki i spory dwóch kolejnych pokoleń twórców wybranych epok, odwołując się do publicystyki i literatury tych okresów.
56. Idealiści i marzyciele. Scharakteryzuj sposoby ich kreowania w literaturze różnych epok.

57. Zinterpretuj tytuły wybranych dzieł literackich z różnych epok i omów ich funkcje.
58. Pisarz jako obserwator, krytyk i wychowawca współczesnego sobie społeczeństwa. Omów na wybranych przykładach.
59. Polacy w satyrze i karykaturze literackiej. Przedstaw funkcje i sposoby kreowania portretów Polaków.
60. Przestrzeń, która znaczy. Zanalizuj zjawisko funkcjonowania różnych miejsc w życiu wybranych bohaterów literackich.
61. Żydzi wśród Polaków. Przedstaw na wybranych przykładach z literatury polskiej różne wizerunki Żyda.
62. Praca – satysfakcja czy udręka? Rozważ problem, odwołując się do wybranych utworów różnych epok literackich.
63. Pytania o rolę miłości w życiu człowieka. Zanalizuj problem, odwołując się do wybranych utworów różnych epok.
64. Literatura świadectwem upamiętniania wydarzeń historycznych. Omów na wybranych przykładach różne sposoby utrwalania ważnych wydarzeń dziejowych.
65. Miłość niejedno ma imię. Rozważ problem na wybranych przykładach z literatury.
66. Różne modele życia ukazane w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
67. Różne postawy ludzi w czasie II wojny światowej. Rozważ problem na wybranych przykładach z literatury polskiej.
68. Różne portrety ojca (matki) w literaturze wybranych epok. Omów na wybranych przykładach.
69. Na wybranych przykładach z literatury polskiej wykaż, że pisarze współcześni nawiązują do dorobku twórców dawnych epok.
70. Literacki portret lekarza. Rozważ problem na wybranych przykładach.
71. Motyw przemiany bohaterów literackich. Rozważ problem na wybranych przykładach.
72. Paraboliczność powieści XX wieku. Rozważ problem na wybranych przykładach.
73. Orientalizm w literaturze polskiej XIX w. Rozważ problem na wybranych przykładach.
74. Portret dobroczyńcy – filantropa w literaturze polskiej. Rozważ problem na wybranych przykładach.
75. Literacka metafora życia jako pielgrzymki. Rozważ problem na wybranych przykładach.
76. Funkcja wątków fantastycznych w utworach polskiego realizmu.
77. Mity romantyczne w literaturze epok następnych. Omawiając zagadnienie, odwołaj się do przykładów.
78. Społeczeństwo wobec bohatera – indywidualisty w literaturze XIX w. Rozważ problem na wybranych przykładach.
79. Literacka „psychologia tłumu” w XIX i XX w. Rozważ problem na wybranych przykładach.
80. Literackie wizerunki święt. Rola tradycji w życiu społecznym. Omów na wybranych przykładach.
81. Praca – błogosławieństwo czy przekleństwo. Rozważ problem odwołując się do przykładów z różnych epok.
82. Moc dobra. Obrazy odrodzenia duchowego bohaterów. Omów na wybranych przykładach.
83. Trwogi i nadzieje końców wieków. Wizerunek człowieka przełomu stuleci. Omów problem na wybranych przykładach.
84. Biznes i etyka w literaturze XIX i XX wieku. Przedstaw na wybranych przykładach.

85. Średniowieczna i renesansowa parenetyka. Omów problem na wybranych przykładach.
86. Pochwała niewidzialnego Boga poprzez kontemplację stworzonego świata. Rozważ problem na wybranych przykładach.
87. Ludzkie wady, słabostki i śmieszności w krzywym zwierciadle satyry. Omów na wybranych przykładach.
88. Człowiek istotą społeczną. Jednostka ludzka wobec ojczyzny, historii, społeczeństwa w wybranej epoce literackiej.
89. Wolność istoty ludzkiej – możliwości człowieka związane z kształtowaniem własnego losu. Omów na wybranych przykładach.
90. Exegi monumentum. Literatura polska wobec Horacjańskiej koncepcji poety – wybrańca. Omów problem, odwołując się do przykładów.
91. Pochwała życia wiejskiego w literaturze polskiej. Omów problem na wybranych przykładach.
92. Zainteresowanie rodzimym folklorem w literaturze polskiej. Rozważ problem na wybranych przykładach.
93. Oblicza Hioba w literaturze polskiej. Rozważ problem na wybranych przykładach.
94. Postawa człowieka wobec własnej egzystencji. Rozważ problem w oparciu o literaturę wybranych epok.
95. Postawa człowieka wobec świata wartości. Rozważ problem w oparciu o literaturę wybranych epok.
96. Postawa człowieka wobec własnej twórczości. Rozważ problem w oparciu o literaturę wybranych epok.
97. Literackie zapatrywania na sens historii. Rozważ na przykładzie wybranych epok.
98. Mit Sybiru w literaturze polskiej XIX i XX w. Odwołaj się do wybranych utworów.
99. Funkcja zakończenia otwartego w dziele literackim. Omów na wybranych przykładach.
100. Fantastyka w literaturze romantyzmu i modernizmu. Odwołaj się do wybranych przykładów.
101. Przedstaw obraz kapłana w literaturze XIX i XX w.
102. Miłość i małżeństwo. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
103. Literacka zmiana warty. Zaprezentuj obrazy konfliktów międzypokoleniowych na przykładach.
104. Literatura polska wobec totalitaryzmów: hitlerowskiego i komunistycznego. Omów zagadnienie, odwołując się do przykładów.
105. Topos ogrodu w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
106. Wykaż uniwersalność wzorców osobowych pochodzenia antycznego i biblijnego, odwołując się do literatury późniejszych epok.
107. Problem odpowiedzialności człowieka za swoje czyny. Omów zagadnienie, odwołując się do wybranych postaci z literatury.
108. Topos samotności w literaturze. Ukaż odwołując się do utworów literackich z różnych epok.
109. Obraz miasta stworzony przez literaturę dwudziestolecia i współczesną. Odwołaj się do wybranych utworów.
110. Różne ujęcia obrazu polskiego dworu ziemiańskiego. Omów na wybranych przykładach z literatury.
111. Literackie przykłady heroizmu. Przedstaw zagadnienie, odwołując się do postaw bohaterów z różnych epok.
112. Różne warianty motywu powrotu w literaturze. Omów zagadnienie, odwołując się do utworów z różnych epok.

113. Pieniądz – źródło sukcesu czy klęski bohaterów literackich? Poszukaj odpowiedzi w wybranych dziełach.
114. Wizja Warszawy i jej mieszkańców w utworach literackich. Przedstaw i omów fragmenty odpowiednich utworów.
115. Motyw buntu jako temat literatury. Przedstaw na wybranych przykładach.
116. Literackie obrazy rewolucji. Przedstaw na podstawie wybranych utworów jej siłę i wpływ na ludzi.
117. Omów, odwołując się do przykładów, różne ujęcia motywu snu i marzenia w literaturze.
118. Omów rolę natury w tekstach literackich. Odwołaj się do wybranych utworów.
119. Omów rolę motywów baśniowych w poezji. Odnieś się do twórczości wybranego poety.
120. Motyw utopii społeczna w literaturze. Przedstaw różne jej ujęcia.
121. Literackie interpretacje wybranego mitu. Omów zagadnienie na przykładzie utworów z różnych epok.
122. Wizerunek bohatera-patrioty. Dokonaj charakterystyki, odwołując się do utworów z różnych epok.
123. Motyw apokalipsy w literaturze polskiej. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki

1. Powstania narodowe jako temat literatury i sztuki. Porównaj wybrane dzieła literackie i malarskie.
2. Przedstaw różne sposoby ujęcia motywu *vanitas* w poezji i malarstwie.
3. Literackie i malarskie portrety dziecka. Porównaj je i przedstaw sposoby ich tworzenia.
4. Różne oblicza miłości. Rozwiń temat na podstawie tekstów kultury.
5. Spotkania wrogów w literaturze i filmie.
6. Koncepcja piękna kobiety w literaturze i sztukach plastycznych na przestrzeni wieków. Dokonaj analizy porównawczej wybranych dzieł.
7. Dzieło literackie a jego adaptacja filmowa lub teatralna. Omów na wybranym przykładzie.
8. Sytuacja człowieka w państwie totalitarnym. Zaprezentuj różne realizacje tego zagadnienia w przekazach literackich i filmowych.
9. Zanalizuj różne ujęcia motywu Sądu Ostatecznego w literaturze i sztuce, odwołując się do wybranych przykładów.
10. Na podstawie wybranych dzieł przedstaw funkcje brzydoty w literaturze i w innych dziedzinach sztuki.
11. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i filmowych. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych przykładów.
12. Psychomachia w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
13. Tańce śmierci w sztukach plastycznych i w piśmiennictwie.
14. Romantyczny portret przywódcy w literaturze i w malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
15. Wizerunek poety w literaturze i w malarstwie. Przedstaw, odwołując się do przykładu.
16. Malarskie inspiracje w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
17. Motywy biblijne w literaturze i w malarstwie. Omów, odwołując się do związanych tematycznie z II wojną światową.
18. Motyw pogrzebu w literaturze i sztuce. Omów, odwołując się do przykładów.

19. Wyrażanie niewyraźnego. Symbol w literaturze i w malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
20. Człowiek obłąkany w literaturze i malarstwie. Omów na wybranych przykładach.
21. Motywy architektoniczne w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
22. Dziecko wobec wojny. Przedstaw na wybranych przykładach literackich i malarskich.
23. Obrazy idylli w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
24. Karykatura w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
25. Motyw melancholii w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
26. Święci w malarstwie i literaturze. Omów na wybranych przykładach.
27. Sposoby kreowania obrazów natury w poezji i malarstwie. Analiza wybranych dzieł.
28. Wizerunki bohaterów mitologii antycznej w literaturze i sztuce. Porównaj wybrane przykłady.
29. Porównaj obrazy Twojego miasta i jego okolic ukazane w literaturze i sztuce twórców regionu.
30. Heros literacki a heros filmowy. Dokonaj konfrontacji, odwołując się do wybranych przykładów.
31. Obrazy wojny w literaturze i filmie. Omów na podstawie dzieł z powyższych dziedzin sztuki.
32. Motyw cierpiącej matki w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
33. Przedstaw różne ujęcia motywu dziecka w literaturze i sztuce wybranych epok.
34. Udowodnij, że mit o Ikarze stanowił inspirację dla twórców różnych dziedzin sztuki.
35. Katastroficzne wizje i obrazy zagłady w dziełach literackich i plastycznych. Omów wybrane przykłady dzieł.
36. Rzeźba i architektura jako inspiracja dla literatury. Omów temat, analizując celowo dobrane utwory.

Język

1. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na przykładach wybranych utworów.
2. Język mówiony jako tworzywo literatury, np. w twórczości Bolesława Prusa, Juliana Tuwima, Mirona Białaszewskiego. Dokonaj analizy celowo wybranych utworów.
3. Językowe sposoby wyrażania uczuć w listach Twojego pokolenia i pokolenia romantyków. Dokonaj analiza przykładów (np. listów A. Mickiewicza, J. Słowackiego, Z. Krasińskiego, C. Norwida, F. Chopina).
4. Język w służbie satyry dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
5. Oceń poprawność językową wybranych tekstów prasowych. Scharakteryzuj kryteria, którymi się posłużyłeś.
6. Specyfika języka bohaterów literatury science-fiction i/lub fantasy. Omów zagadnienie na przykładach wybranych utworów twórców tego typu literatury.
7. Język twoich rówieśników – scharakteryzuj na podstawie analizy zgromadzonego materiału.
8. Jak w polszczyźnie odzwierciedla się kultura naszych przodków? Zanalizuj zgromadzony materiał.
9. Pisma użytkowe (życiorys, testament, list, kwestionariusz) jako konteksty dzieła poetyckiego. Omów na wybranych przykładach.
10. Epistolografia – sztuką przemijającą? Przedstaw jej różne funkcje, formy, zastosowania, wykorzystując dostępną literaturę.
11. Omów zjawisko i oceń zasadność zapożyczeń językowych we współczesnej polszczyźnie.

12. Specyfika tekstu reklamowego jako gatunku wypowiedzi – na wybranych przykładach omów najważniejsze cechy języka reklamy.
13. Obecność leksyki i frazeologii biblijnej w potocznej odmianie polszczyzny. Omów na wybranych przykładach.
14. Obecność leksyki i frazeologii antycznej w potocznej odmianie polszczyzny. Omów na wybranych przykładach.
15. Język prasy. Omów różne odmiany stylu publicystycznego na przykładach tekstów reprezentujących różne gatunki publicystyczne.
16. Dlaczego niektóre wyrazy stają się modne? Zanalizuj przykłady ze współczesnej polszczyzny.
17. Twórcze wykorzystanie języka mówionego w literaturze współczesnej. Omów na wybranych przykładach utworów literackich.
18. Dowcip językowy i jego funkcja w tekście literackim i w wypowiedziach potocznych. Omów na wybranych przykładach.
19. Tak mówią bohaterowie literaccy. Omów język wybranych postaci ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność i charakter.
20. Etykieta językowa różnych czasów i środowisk. Zanalizuj wybrane przykłady literackie.
21. Omów znaczenie i rolę stałych związków frazeologicznych we współczesnej polszczyźnie.
22. Język gwary młodzieżowej. Omów cechy języka pism przeznaczonych dla młodego czytelnika, odwołując się do przykładów.
23. Retoryka jako sztuka perswazji. Omów na wybranych przykładach z różnych epok.
24. Język wyznań miłosnych. Zanalizuj na wybranych przykładach literackich.